

Manuál k seminárnímu cvičení č.3 – Korektní práce se zdroji (citace)

Úkol č.1

Vaším úkolem je určit, zda citace, která je použita v jednotlivých diplomových pracích je uvedena správně nebo nesprávně.

Text v knize:

„Rozdíl mezi právními pravidly a právními principy tkví v logice věci. Oba soubory standardů se vztahují ke konkrétním rozhodnutím o právní povinnosti za určitých konkrétních okolností, liší se však co do charakteru direktivy, kterou dávají“¹

¹Viz k tomu DWORKIN, Ronald. *Když se práva berou vážně*. Praha: Oikoymenh, 2001, s. 46.

Text v diplomové práci č. 1

Rozdíl mezi právními pravidly a právními principy tkví v logice věci. Oba soubory standardů se vztahují ke konkrétním rozhodnutím o právní povinnosti za určitých konkrétních okolností, liší se však co do charakteru direktivy, kterou dávají.

Správně nebo špatně? Uved'te důvod svého rozhodnutí.

Text v diplomové práci č. 2

„Jedná se o rozdíl mezi právními pravidly a právními principy“, který podle Dworkina „tkví v logice věci. Oba soubory standardů se vztahují ke konkrétním rozhodnutím o právní povinnosti za určitých konkrétních okolností, liší se však co do charakteru direktivy, kterou dávají.“¹

¹Viz k tomu DWORKIN, Ronald. *Když se práva berou vážně*. Praha: Oikoymenh, 2001, s.46.

Správně nebo špatně?

Text v diplomové práci č. 3

„Rozdíl mezi právními pravidly a právními principy plyne z logiky věci. Oba systémy standardů se vztahují ke konkrétním rozhodnutím o právních povinnostech, liší se však co do charakteru direktivy, kterou poskytují“¹

¹ Viz k tomu DWORKIN, Ronald. *Když se práva berou vážně*. Praha: Oikoymenh, 2001, s.46.

Správně nebo špatně?

Text v diplomové práci č.4

Podle Dworkina „Rozdíl mezi právními pravidly a právními principy tkví v logice věci. Oba soubory standardů se vztahují ke konkrétním rozhodnutím o právní povinnosti za určitých konkrétních okolností, liší se však co do charakteru direktivy, kterou dávají.“¹

¹ Viz k tomu DWORKIN, Ronald. *Když se práva berou vážně*. Praha: Oikoymenh, 2001, s.46.

Správně nebo špatně?

POUŽÍVÁNÍ CITACÍ

U citací je přípustná

a) drobná úprava;

b) komentování citace;

c) specifickým případem je pak parafráze.

Drobná úprava znamená, když a) vypustíte část textu a nahradíte jej třemi tečkami umístěnými v hranatých závorkách;

b) vypustíte nějaké slovo a vložené, pozměněné slovo opět vložíte v hranatých závorkách;

c) typografické změny, kdy nahradíte interpunkční znaménka, zdůrazníte něco v textu kurzívou apod.

Příklad č.1- původní text „V obecné rovině ve vztahu k závaznosti soudní judikatury lze konstatovat, že již učiněný výklad by měl být, nedojde-li k následnému shledání dostatečných relevantních důvodů podložených racionálními a přesvědčivějšími argumenty, ve svém souhrnu více konformnějšími s právním řádem jako významovým celkem a svědčícími tak pro změnu judikatury, východiskem pro rozhodování následujících případů stejného druhu, a to z pohledu postulátů právní jistoty, předvídatelnosti práva, ochrany oprávněné důvěry v právo (oprávněného legitimního očekávání) a principu formální spravedlnosti (rovnosti)“.¹

¹Viz nálezn Ústavního soudu ČR ze dne 25. 1. 2005 sp. zn. III. ÚS 252/04.

Upravený text: Podle Ústavního soudu by „[v] obecné rovině ve vztahu k závaznosti soudní judikatury [bylo možné] konstatovat, že již učiněný výklad by měl být, nedojde-li k následnému shledání dostatečných relevantních důvodů podložených racionálními a přesvědčivějšími argumenty [...] svědčícími tak pro změnu judikatury, východiskem pro rozhodování následujících případů stejného druhu“. Tento závěr Ústavní soud podkládá dovoláním se principů právní jistoty, předvídatelnosti práva, formální jistoty a ochrany oprávněné důvěry v právo.

Převzato od SMEJKALOVÁ, T., VEČEŘA, M. Korektní zacházení se zdroji při tvorbě odborného textu. In: MACHALOVÁ, T. a kol. *Akademické psaní pro právníky*. Plzeň: Vydavatelství A.Čeněk, 2018.

Úkol č.2 - Úprava citace

Na základě prvního příkladu se pokuste upravit následující citaci. Představte si, že ve své práci máte vysvětlit význam spojení „v nejlepším zájmu dítěte“. V rozsudku Nejvyššího soudu jste našli pasáž k uvedenému problému. Pasáž je poměrně dlouhá, proto je nutné ji krátit. Pokuste se o to!

Jak postupovat?

- a) Pozorně si přečtěte text a vyznačte si věty, ve kterých se přímo objevuje spojení „ve veřejném zájmu dítěte“.
- b) Přistupte ke krácení textu. Uveďte text například konstatováním: „Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí uvádí, že ... a pokračujte uvedením citace ze zadaného textu. Napojení citace graficky upravte.
- c) Pokračujte v krácení textu vypuštěním některých vět nebo jejich částí, které nejsou pro vysvětlení uvedeného pojmu důležité. Nahraďte je třemi tečkami v hranatých závorkách.
- d) Výsledkem by měla být cca o jednu třetinu kratší citace.

„Sama Úmluva zásadu „nejlepšího zájmu dítěte“ (best interests of the child) nedefinuje. Ustanovení čl. 3 Úmluvy je Výborem pro práva dítěte OSN řazeno mezi čtyři obecné zásady, které se stávají základními vodítky pro výklad, aplikaci a implementaci ostatních smluvních norem (srov. D., Jílek, Práva dítěte v kontextu, in Studie o právech dítěte, Brno, 2011, str. 56). Zrodilo se v procesu soudního rozhodování a sousloví „nejlepší zájem dítěte“ může proto označovat závazné uvážení soudů, když rozhodují o zaopatření, péči, pomoci či ochraně, jež nejlépe slouží dítěti (srov. Determining the Best Interests of the Child: Summary of State Laws. Child Welfare Information Gateway. Washington, 2010, str.2). Procesní charakter této zásady se zřetelně projevuje i ve směrnici vypracované Úřadem vysokého komisaře pro uprchlíky (UNHCR), která popisuje určování nejlepšího zájmu jako formální proces s přísnými procesními zárukami, jenž má určit nejlepší zájem dítěte pro účely obzvláště důležitých rozhodnutí týkajících se dítěte, umožňující odpovídající účast dítěte bez jakékoli formy diskriminace, zapojení do rozhodovacího procesu odborníky na příslušné oblasti, hledání rovnováhy mezi všemi relevantními faktory a vyhodnocení nejlepší alternativy.“¹

¹Viz rozsudek nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 4. 2012 sp.zn.30Cdo3430/2011.

Upravená citace:

Úkol č.3 Komentovaná citace

Tento úkol budeme řešit společně. Pokusíme se uvedenou citaci okomentovat tak, abychom v nově vytvořeném textu zachovali jen nejdůležitější část citace. Méně důležité sdělení v dalších větách budeme jen komentovat.

„Dalším naprosto neudržitelným momentem používání práva je jeho aplikace, vycházející pouze z jazykového výkladu. Jazykový výklad představuje pouze prvotní přiblížení se k aplikované právní normě. Je pouze východiskem pro objasnění a ujasnění si jejich smyslu a účelu (k čemuž slouží i řada dalších postupů, jako logický a systematický výklad, výklad e ratione legis atd.). Mechanická aplikace abstrahující, resp. neuvědomující si, a to buď úmyslně nebo v důsledku nevzdělanosti, smysl a účel právní normy, činí z práva nástroj odcizení a absurdity“.¹

¹ Viz k tomu Nález ÚS, Pl.ÚS 33/97 ze dne 17.12.1997.

c) Jak se tvoří parafráze?

Příklad č.1 – parafráze

Původní text: *Rozdílná řeč ženského a mužského těla: Ženy – stojí k sobě při komunikaci blíž... (zdroj: chovani.eu)*

Parafráze: *Existuje několik rozdílů v řeči mužského a ženského těla – při komunikování mají mezi sebou ženy menší vzdálenost...*

Příklad č.2 – parafráze

Původní text

*„V obecné rovině ve vztahu k závaznosti soudní judikatury lze konstatovat, že již učiněný výklad by měl být, nedojde-li k následnému shledání dostatečných relevantních důvodů podložených racionálními a přesvědčivějšími argumenty, ve svém souhrnu více konformnějšími s právním řádem jako významovým celkem a svědčícími tak pro změnu judikatury, východiskem pro rozhodování následujících případů stejného druhu, a to z pohledu postulátů právní jistoty, předvídatelnosti práva, ochrany oprávněné důvěry v právo (oprávněného legitimního očekávání) a principu formální spravedlnosti (rovnosti)“.*¹

¹Viz nález Ústavního soudu ČR ze dne 25. 1. 2005 sp. zn. III. ÚS 252/04.

Parafráze.

Ačkoli Ústava ČR v této otázce mlčí, Ústavní soud je přesvědčen, že výklad již učiněný prostřednictvím soudní judikatury by měl být brán jako základ pro další rozhodování

v obdobných případech, a to tehdy, pokud nenalezneme dostatečné racionálnější a přesvědčivější argumenty, kterými prokážeme opak.¹

Viz náleží Ústavního soudu ČR ze dne 25. 1. 2005 sp. zn. III. ÚS 252/04.

Úkol č.4 Procvičte si tvorbu parafráze

a) parafrázuje uvedenou citaci.

„Dalším naprosto neudržitelným momentem používání práva je jeho aplikace, vycházející pouze z jazykového výkladu. Jazykový výklad představuje pouze prvotní přiblížení se k aplikované právní normě. Je pouze východiskem pro objasnění a ujasnění si jejích smyslu a účelu (k čemuž slouží i řada dalších postupů, jako logický a systematický výklad, výklad e ratione legis atd.). Mechanická aplikace abstrahující, resp. neuvědomující si, a to buď úmyslně nebo v důsledku nevzdělanosti, smysl a účel právní normy, činí z práva nástroj odcizení a absurdity“.¹

¹Viz k tomu Nález ÚS, Pl.ÚS 33/97 ze dne 17.12.1997.

b) Zvolte si ve vybraném textu část, která je podle Vás vhodná k nepřímé citaci - parafrázi.

(Doporučení: vybírejte jen zásadní informace, které něco sdělují o daném problému nebo jeho řešení.)

Úkol č.5.

Zkontrolujte, zda jsou ve Vámi zvoleném textu správně uvedené citace, odkazy pod čarou a seznam použitých zdrojů.

Úkol č. 6

Proveďte kontrolu správnosti uvedených bibliografických citací.

a) Určete, o jakou citaci se jedná.

b) Vyznačte chyby, pokud jde o špatně uvedenou bibliografickou informaci.

VOJÁČEK, Ladislav; SCHELLE, Karel; KNOLL, Vilém. *České právní dějiny*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. 694 s. ISBN 978-80-7380-257-8.

JANOŠEK, Michal. *Člen spolku jako spotřebitel?*. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2015. roč. 24. č. 3. s. 224-229. ISSN 1210-9126.

SALÁK, Pavel. Římskoprávní vlivy v českém právu v 19. až 21. století na příkladu institutu vydržení. In: VOJÁČEK, Ladislav; TAUCHEN Jaromír; SCHELLE, Karel (eds.). *Proměny soukromého práva*. Brno, 2011, s. 129-137. ISBN 978-80-210-5613-8.

ŽIDLICKÁ, Michaela; CIPROVSKÝ, Tomáš; DOSTALÍK, Petr. *Vliv římského práva na evropské právní myšlení – pocta Valentinu Urfusovi*. Brno: Masarykova univerzita, 2016 [cit. 9. 4. 2016] ISSN 1802-128X.

Dostupné z: <http://is.muni.cz/do/rect/el/estud/praf/js16/urfus/web/index.html>

VEČEŘA, Miloš a Jaromír HARVÁNEK. *Teorie práva v příkladech*. 3., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7478-717-1.

MALÝ, Lukáš. Možná trestní odpovědnost za lékařský zákrok bez souhlasu. *epravo.cz* [online]. publikováno 10. 3. 2016 [cit. 9. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/mozna-trestni-odpovednost-za-lekarsky-zakrok-bez-souhlasu-100772.html>

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 9. 4. 2016].

Nález Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2016, sp. zn. III.ÚS 2298/15 [online]. *Ústavní soud* [vid. 9. 4. 2016]. Dostupný na: <http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=91975&pos=4&cnt=4281&typ=result>